

Jord- och skogsbruksutskottet

Regeringens proposition till riksdagen till riksdagen med förslag till lag om gödselmedel och till lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen till riksdagen med förslag till lag om gödselmedel och till lagar som har samband med den (RP 32/2022 rd): Ärendet har remitterats till jord- och skogsbruksutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Timo Rämänen, jord- och skogsbruksministeriet
- konsultativ tjänsteman Titta Berlin, jord- och skogsbruksministeriet
- lantbruksekonom Antti Unnaslahti, jord- och skogsbruksministeriet
- utredningschef Kimmo Rasa, Naturresursinstitutet
- ordförande Asko Miettinen, Mjolkdelegationen
- sektionschef Olli Venelampi, Livsmedelsverket
- utbetalningsexpert Jussi Hannonen, Södra Österbotten närings-, trafik- och miljöcentral
- växtodlingsombudsman Mika Virtanen, Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- servicechef Juha Sohlo, ProAgria Keskusten Liitto ry
- verksamhetsledare Anna Virolainen-Hynnä, Biokretslopp och Biogas Finland rf
- lantbrukschef Fanni Heinonen, Sucros Ab
- direktör Susanna Muurinen, Centralen för sockerbetsforskning
- primärproduktionsdirektör Ilkka Pohjamo, Valio Ab
- vice verkställande direktör Veli-Matti Jäppilä, HKScan Abp.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- miljöministeriet
- Skatteförvaltningen, Enheten för utredning av grå ekonomi
- Kekkilä-BVB Ab
- Yara Suomi Oy
- Bioenergia ry
- Skogsindustrin rf

Betänkande JsUB 5/2022 rd

- Finlands Pälsdjursuppfödarens Förbund rf
- Finlands Vattenverksförening rf
- Enviro Group Oy.

Inget yttrande av

- Atria Abp
- Raisio Abp
- Vilja-alan yhteistyöryhmä VYR ry
- Miljöindustrin och -tjänster YTP rf.

PROPOSITIONEN

I denna propositionen föreslås en ny lag om gödselmedel. Samtidigt upphävs den gällande lagen om gödselprodukt. Det föreslås också att lagen om marknadskontrollen av vissa produkter, lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi och lagen om verkställighet av böter ändras.

EU:s nya förordning om gödselprodukter gäller CE-märkta EU-gödselprodukter. I den föreslagna lagen ingår de krav för godkännande och utseende av organ för bedömning av överensstämmelse som förutsätts i EU:s nya förordning om EU-gödselprodukter samt de påföljder som ska tillämpas vid överträdelser av förordningen. I lagen föreslås det dessutom bestämmelser om nationella gödselprodukter. Bestämmelserna harmoniseras med produktlagstiftningen och lagstiftningen om livsmedelskedjan.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 16 juli 2022 samtidigt som förordningen om gödselprodukter börjar tillämpas.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt om den nya lagen om gödselmedel

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med de ändringar som anges nedan.

Bakgrunden till den nya nationella lagstiftning om gödselmedel som föreslås i propositionen är EU:s förordning om gödselprodukter (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1009), som i huvudsak börjar tillämpas den 17 juni 2022. Förordningen ingår i kommissionens handlingsplan för cirkulär ekonomi. Att organiska och avfallsbaserade gödselprodukter tas in i EU:s lagstiftning om gödselmedel möjliggör lika marknadsförhållanden för dem i förhållande till gödselmedel och kalkningsämnen som tillverkats av oorganiska jungfruliga råvaror. Det är fråga om en partiell harmonisering av EU:s marknad för gödselprodukter. Tillverkarna av gödselprodukter kan besluta om den produkt de tillverkar är avsedd för den lokala marknaden eller för EU:s inre marknad som CE-märkt gödselprodukt. Utskottet välkomnar denna utgångspunkt i lagstiftningen om gödselprodukter och anser att man vid utvecklandet av lagstiftningen och tillsynen

Betänkande JsUB 5/2022 rd

över gödselmedel bör sträva efter att säkerställa ett så jämnt konkurrensläge som möjligt på EU-nivå.

Enligt propositionen tillverkades det i Finland 2019 sammanlagt 1 948 miljoner kilogram oorganiska gödselmedel, 82 miljoner kilogram organiska gödselmedel och 165 miljoner kilogram gödselmedel av aska. Exportens andel av den totala tillverkningen av gödselmedel var omkring en tredjedel. År 2019 importerades det sammanlagt 191 miljoner kg gödselmedel till Finland från EU och länder utanför EU, av vilket knappt 2 procent var organiska gödselmedel. I ljuset av dessa siffror är den inhemska gödselmedelsindustrin betydelsefull för försörjningsberedskapen inom livsmedelsproduktionen och beroendet av importinsatser. Dessutom möjliggör användningen av aska som gödselmedel i skogar en betydande ökning av skogstillväxten och kolbindningen. Rysslands invasion av Ukraina har betydande konsekvenser både på kort och eventuellt på lång sikt för tillgången på gödselmedel och de råvaror som behövs för framställningen av dem på global nivå. Också de viktigaste råvarorna för gödselmedelsindustrin i Finland, såsom ammoniak och kalium, samt största delen av de konkurrerande färdiga gödselprodukterna har importerats uttryckligen från Ryssland. Detta framhäver ytterligare betydelsen av självförsörjning i fråga om gödselmedel i Finland. I sitt utlåtande om redogörelsen om förändringarna i den säkerhetspolitiska miljön anser utskottet att målet på längre sikt bör vara självförsörjning i fråga om råvaror till gödselmedel (JsUU 11/2022 rd — SRR 1/2022 rd). Utskottet ser det som viktigt att reformen av lagstiftningen om gödselmedel bidrar till detta mål.

De mest betydande ändringarna i lagen om gödselmedel är att typbeteckningarna och det nationella godkännandet av anläggningar slopas. Genom dessa ändringar kan man underlätta uppkomsten och utsläppandet på marknaden av nya slags gödselprodukter och tillverkningsmetoder samt lätta på aktörernas administrativa börda, dock utan att pruta på säkerheten hos komponentmaterialen. Typbeteckningsstrukturen har ansetts vara ett styvt system med tanke på produktutvecklingen och utsläppande på marknaden av nya slags produkter. I fråga om de nationella produktkraven för gödselprodukter föreslås en struktur som påminner om strukturen i förordningen om gödselprodukter, där en gödselprodukt ska uppfylla de krav som ställs på en produktkategori till exempel i fråga om skadliga ämnen och märkningar. Komponentmaterialen i gödselprodukter, det vill säga produktionsinsatserna, bör dock uppfylla de krav som ställs på komponentmaterialkategorin. Rena råvaror för gödselprodukter är viktiga för att skydda marken och därmed också för att trygga livsmedelskvaliteten och miljöns tillstånd i vidare bemärkelse. Avsikten med kraven på komponentmaterialkategorier är att säkerställa att komponentmaterialen inte innehåller sådana för miljön, växter, djur eller människor skadliga ämnen om vilka det inte föreskrivs i de produktkategorier som ingår i lagen. Syftet med lagstiftningsreformen är att underlätta uppkomsten av nya gödselprodukter och tillverkningsmetoder, men samtidigt säkerställa säkerheten av de komponentmaterial som används. Utskottet betonar att det utöver lagstiftningen behövs satsningar på forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet för att utveckla nya produktionsätt och inhemska gödselprodukter som förbättrar försörjningsberedskapen.

Utskottet ser det som angeläget att man vid revideringen av lagstiftningen om gödselmedel beaktar den cirkulära ekonomin och möjliggör utveckling av olika nya återvinningsgödsel och nyttjande av olika biprodukter. Enligt propositionen har andelen produkter inom cirkulär ekonomi, dvs. produkter som antingen i sig är biprodukter eller avfall från industrin eller som innehåller sådana som råvaror, ökat i Finland under de senaste åren. Enligt utredning beräknas det i Finland

Betänkande JsUB 5/2022 rd

vara möjligt att allt fosfor och en del av det kväve och kalium som behövs i matproduktionen ersätts med återvinningsbaserade gödselmedel. Lagstiftningen om gödselmedel har i fråga om produkter inom cirkulär ekonomi en stark koppling till avfallslagstiftningen. På EU-nivå är det förordningen om gödselprodukter som föreskriver om upphörandet att klassificeras som avfall. Nationella bestämmelser om upphörandet att klassificeras som avfall (End of Waste, EoW) utformas med stöd av avfallslagen under ledning av miljöministeriet. Vissa avfallsmaterial som för närvarande används som gödselprodukter kan falla utanför EoW-regleringen. Utskottet anser det vara viktigt att bevaka hur de komponentmaterial som godkänns till förteckningen över komponentmaterial enligt den nya lagen om gödselmedel förhåller sig till avfalls-, biprodukts- och EoW-klassificeringarna enligt miljölagstiftningen. Likaså är det angeläget att se till att lagstiftningen och myndighetsbesluten är konsekventa och heltäckande.

När det gäller de nationella kraven på gödselprodukter bereder och upprätthåller Livsmedelsverket den ovan nämnda förteckningen över komponentmaterial. Där ingår de tillåtna och som säkra betraktade komponentmaterialen i komponentmaterialkategorierna för gödselmedel, med tillhörande kvalitetskrav. Förteckningen kommer att vara väsentlig för att lagen om gödselmedel ska fungera. När typbeteckningsstrukturen slopas och förteckningen över komponentmaterial införs bör man se till att den nya regleringen också möjliggör vidareutnyttjande av återvinningsgödsel. Man bör särskilt se till att fraktioner enligt den gällande lagstiftningen överförs flexibelt till förteckningen enligt den nya lagen. Också tillräckliga övergångstider för tillverkning och utsläppande på marknaden av gödselmedel är viktiga för att aktörernas investerings- och ändringsbehov ska kunna beaktas och tillräcklig tillgång till gödselprodukter som uppfyller lagens krav ska kunna garanteras. För att möjliggöra en flexibel övergång föreslås i lagen för den nuvarande typbeteckningsstrukturen en övergångsperiod till utgången av 2023, under vilken företag kan tillverka gödselprodukter enligt den gällande lagen. Gödselprodukter enligt den gällande lagstiftningen får enligt övergångsbestämmelserna släppas ut på marknaden fram till utgången av 2024. För tydlighetens skull konstaterar utskottet att gödselprodukter enligt den gällande lagstiftningen som släppts ut på marknaden får finnas på marknaden så länge de finns i lager. Utskottet betonar att verksamhetsutövarnas administrativa börda i samband med lagändringen bör vara så liten som möjligt. Vid beredningen av bestämmelser på lägre nivå som utfärdas med stöd av lagen bör det ses till att ersättandet av systemet för egenkontroll med ett kvalitetssystem inte kräver oproportionerligt stora ändringar i företagets funktioner.

Användning av fosfor

I 6 § i den nya lagen om gödselmedel föreslås bestämmelser om användning av fosfor i gödselprodukter. Paragrafen gäller också naturgödsel och fosfor i naturgödsel. Uppföljningen och statistikföringen av mängderna fosfor som används tillsammans med gödselprodukter och naturgödsel gäller enligt propositionen också gödselprodukter som används vid anläggning av grönområden och miljöbyggande. Utskottet välkomnar det omfattande tillämpningsområdet för bestämmelserna om fosforanvändning. En omfattande reglering av användningen av fosfor behövs för att uppnå god status i Östersjön och yt- och grundvattnet. Eutrofieringen är fortfarande ett problem med avseende på god status i ytvattnet. Följaktligen är näringsbelastningen en fråga som kräver särskild uppmärksamhet. Regleringen ligger i linje med skrivningen i regeringsprogrammet om ett effektiviseringsprogram för vattenvården, där man strävar efter att minska de näringsämnen från jordbruket som hamnar i vattendragen för att vattnet ska uppnå en god ekologisk sta-

Betänkande JsUB 5/2022 rd

tus. Utskottet konstaterar att enligt Naturresursinstitutets beräkningar räcker fosfor i gödseln från husdjursgårdarna till för hela den odlade åkerarealen i Finland. Cirka 20 procent av Finlands gödsel fosfor bildas i områden där dess mängd är större än vad som behövs för växterna. Inom områden med koncentrerad husdjursproduktion har åkermarken fortsatt högt fosfortal på grund av spridningen av gödsel på åkrar, och detta ökar risken för näringsurlakning. En del av gödsel fosfor bör således transporteras till andra områden för att ersätta de traditionella oorganiska fosforhaltiga gödselmedlen. För att kunna transporteras måste naturgödseln i allmänhet bearbetas, till exempel genom att vatten avlägsnas. Utskottet anser det vara viktigt att utveckla incitamenten för bearbetning av naturgödsel så att naturgödseln och näringsämnen i den i större utsträckning än för närvarande kan utnyttjas i biogasanläggningar och växtodlingsområden. Också behandlingen av kommunalt avloppsvatten bör utvecklas så att näringsämnen i avloppsslammet kan återvinnas på ett säkert och effektivt sätt. För närvarande går cirka 70 procent av fosfor i avloppsvattnet och mindre än en tiondel av kvävet vidare via slammet för användning huvudsakligen inom anläggning av grönområden och inom jordbruket. Metoder för tillvaratagande av näringsämnen och slambehandling håller dock redan på att utvecklas. Med hjälp av metoderna kan upp till 90 procent av fosfor återvinnas. Det årliga avloppsslam som uppkommer innehåller cirka 2 880 ton fosfor, vilket enligt uppskattningar kan täcka cirka 12 procent av jordbrukets fosforbehov.

I de sakkunnigyttranden som utskottet fått har principen om reglering av fosfor i 6 § 1 mom. i lagförslaget fått brett stöd. Principen går ut på att användningen av fosfor ska grunda sig på gödsling av växter enligt växtens behov, med beaktande av markens fosforklass. Avsikten är att närmare bestämmelser om användningen av fosfor och om de maximala mängderna fosforgödsling ska utfärdas genom förordning av statsrådet med stöd av 6 § 3 mom. Utskottet betonar att man vid beredningen av förordningen bör utnyttja de senaste forskningsrönen om fosforhalter och bördighetsklasser på åkermark samt om upplösningen av fosfor i avrinningsvatten och bindning till växter och mark. Under de senaste 20 åren har åkrarnas bördighetsklasser enligt skördestatistiken i genomsnitt stadigt försämrats i Finland i fråga om fosfor. De högsta fosforklassernas andel har minskat, vilket är motiverat med tanke på miljön och bidrar till att minska näringsbelastningen i vattendragen. Samtidigt har dock också andelen klasser som representerar de lägsta fosforhalterna ökat, vilket kan anses oroväckande. Lagstiftningen om gödselmedel bör göra det möjligt att utnyttja de nuvarande odlingsväxsorternas skördepotential och producera en hög kvalitet på åkerskiften med varierande fosfortal. Begränsningen av användningen av fosfor får inte äventyra strävan efter goda skördenivåer eller bidra till en försämring av odlingsmarkens bördighet. Utskottet konstaterar dessutom att stränga begränsningar av gödselspridning i kombination med det höga priset på åkermark kan leda till att åkermark röjs för gödselspridning, vilket strider mot målen för vattenskyddet. Behovet av sådan åkeröjning bör minskas genom att man på lämpliga områden stöder ägoregleringar och investeringar i utnyttjande av naturgödsel som energi i biogasproduktionen och i en form som är lättare att transportera till bearbetning.

Utskottet lyfter fram förordningens förhållande till EU:s gemensamma jordbrukspolitik och systemet för miljöersättning inom jordbruket, vilket också nämns i specialmotiveringen till 6 § i lagförslaget. I praktiken har miljöersättningssystemet begränsat fosforgödslingen i Finland ända sedan 1995. Trots att systemet har varit frivilligt har 90 procent av odlingsarealen omfattats av det. Även under den pågående perioden 2014–2022 har miljöersättningssystemet inneburit ett krav på att begränsningar i användningen av näringsämnen ska iakttas. I statsrådets förordning om miljöersättning (235/2015) föreskrivs det om den maximala mängd fosfor som en jordbrukare som in-

Betänkande JsUB 5/2022 rd

gått en miljöförbindelse årligen får använda vid gödningen. Denna maximala mängd fosfor har beroende på växtsort och bördighetsklass i allmänhet varierat mellan 0 och 63 kilogram per hektar och för trädgårdsväxter mellan 10 och 110 kilogram per hektar. Ingen ersättning har betalats för att uppfylla detta krav, utan ersättningen enligt miljöersättningssystemet har grundat sig på andra villkor i åtgärden. Enligt utredning till utskottet är avsikten att den förordning om användning av fosfor som ska utfärdas med stöd av 6 § i den nya lagen om gödselmedel ska samordnas med stödsystemen för jordbruket. När de grundläggande bestämmelserna om fosfor blir lagstadgade utsluts vissa minimikrav i miljöersättningen, men de väsentliga incitamenten finns kvar. Viktiga åtgärder är att stödja tagandet av markprov på gårdarna och att utfärda närmare bestämmelser om användningen av gödselmedel. Utskottet framhåller att det är nödvändigt att samordna förordningen om användning av fosfor med stödsystemen för jordbruket och att förordningen inte får leda till att stödnivån sjunker.

Med tanke på EU:s gemensamma jordbrukspolitik är det motiverat att granska regleringen av fosforgödning i olika EU-länder. Granskningen måste väga in att vissa faktorer försvårar jämförelsen. Specifika tal som anges i lagstiftningen eller anvisningarna avser sällan samma sak som i ett annat land. Lösligheten, halterna i marken och fosforhalterna i den gödsel som djuren producerar avviker ofta från varandra bland annat på grund av olika analysmetoder. Fosforregleringen påverkas dessutom ofta av olika miljötillstånd och täthetsbegränsningar för husdjursgårdar, vilket innebär att mängden fosfor som sprids tillsammans med naturgödsel begränsas. I andra EU-länder är hela landet sällan klassificerat som nitratkänsligt som i Finland, vilket innebär att de lagfästa begränsningarna inte gäller hela landet. Enligt utredning till utskottet går gränsen för fosforhalten i naturgödsel vid 22 kilogram per hektar i Sverige. Fosforutjämning på fem år kan tillämpas på detta. När det gäller mineralgödselmedel finns det i Sverige endast rekommendationer, inte begränsande lagstiftning. Estland har en liknande begränsning, dvs. 25 kilogram fosfor per hektar och år, men begränsningen gäller också mineralgödselmedel. Också i Estland tillämpas en fosforutjämning på fem år. Danmark har sedan 2018 haft gårdsspecifika fosforkvoter. I norra Belgien varierar den högsta tillåtna användningen av fosfor mellan 28 och 42 kilogram per hektar, och i Irland är den högsta tillåtna användningen 0–45 kilogram per hektar för spannmål, beroende på fosfornivån i marken. Också Nederländerna har på grund av den höga djurtätheten länge haft lagstiftning som begränsar användningen av fosfor. Utskottet konstaterar att många andra EU-länder enligt uppgift inte begränsar användningen av fosfor genom gränser som anges i lagstiftningen, utan begränsningarna baserar sig indirekt på de krav eller rekommendationer i lagstiftningen som begränsar användningen av kväve och därmed också naturgödsel. Till de här länderna hör England, Grekland, Italien, Lettland, Polen, Spanien, Ungern och Österrike. Utskottet betonar att målen i EU:s nitratdirektiv och ramdirektiv för vatten, som reglerar vattenvården, bör vara bindande för alla EU-länder på samma sätt.

Enligt propositionen grundar sig regleringen av användningen av fosfor i Finland herefter direkt på lagstiftning i stället för på det frivilliga miljöersättningssystemet och kommer således att gälla alla jordbrukare. Enligt det utkast till förordning som lämnats till utskottet varierar maximimängderna för fosforgödning inom jordbruket och trädgårdsodlingen beroende på markens bördighetsklass och de växtsorter som odlas mellan 5 och 63 kilogram per hektar. Enligt utkastet till förordning kommer maximimängden fosfor inom anläggning av grönområden och miljöbyggande att vara 15, 20 eller 60 kilogram per hektar beroende på användningsändamål och gödselprodukt. Utskottet anser att det inte är motiverat att direkt överföra begränsningarna i användningen av

Betänkande JsUB 5/2022 rd

fosfor oförändrade från miljöersättningssystemet till en förordning som utfärdas med stöd av 6 § i den nya lagen om gödselmedel. Begränsningarna bör på det sätt som beskrivs ovan bygga på de färskaste uppgifterna om markens bördighet och förändringarna i fosforhalten. Utskottet anser att man vid beredningen och fastställandet av maximimängder för fosforgödsling bör utgå från de växtsortsspecifika maximimängderna i den sämsta bördighetsklassen. Närmare bestämmelser om maximimängderna per växtsort utfärdas genom förordning av statsrådet utifrån jordens fosforklass och med beaktande av utvecklingstrenderna för förändringarna i den fosforhalt som ökar jordmånens bördighet under mätperioderna. Utskottet anser dessutom att de begränsningar av användningen av fosfor i anläggning av grönområden och miljöbyggande som införs för att skydda ytvattnen bör utvecklas så att de motsvarar de begränsningar som gäller inom jordbruket. När det gäller anläggning av grönområden kan spridningen av slam per areal för närvarande vara mångdubbel jämfört med användningen inom jordbruket, vilket innebär att en betydligt större mängd näringsämnen och skadliga ämnen per spridning hamnar i miljön per areal.

Utöver de maximala mängderna fosforgödsling utfärdas genom förordning av statsrådet också bestämmelser om beaktande av den totala mängden fosfor vid gödslingen. Enligt utkastet till förordning ska den totala mängden fosfor i gödsel och gödselprodukter beaktas i sin helhet vid gödslingen. Av totalfosfor i kött- och benmjöl samt av totalfosfor i behandlat slam från slamavskiljare och slutna tankar och slam från reningsverk beaktas dock 60 procent och av totalfosfor i aska och biokol endast 40 procent. Utskottet anser att 60 procent av totalfosfor i organiska gödselmedel bör beaktas på lika villkor för att återvinna näringsämnen ska främjas. Det är viktigt att regleringen av användningen av fosfor gör det möjligt att använda startfosfor för vissa växtsorter på åkrar med högt fosfortal. Vid sådd som genomförs så tidigt som möjligt är marken ofta ännu sval, vilket innebär att de plantor som börjar växa får ganska lite fosfor från marken. I sådana situationer är det viktigt att kunna använda startfosfor också i den högsta bördighetsklassen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om gödselmedel

3 kap. Bedrivande av verksamhet

13 §. Ordande av verksamhet.

I EU:s förordning om gödselprodukter föreskrivs det om förpliktande samarbete mellan marknadskontrollmyndigheterna i olika medlemsländer i fråga om de EU-gödselprodukter som omfattas av förordningens tillämpningsområde. När det gäller gödselprodukter enligt nationell lagstiftning finns det ingen motsvarande samarbetskyldighet, vilket gör det svårt att utöva tillsyn över aktörer inom andra medlemsstaters territorium. Frågor som gäller övervakningen av gödselmedel som importeras från länder utanför EU har blivit särskilt aktuella till följd av den internationella situationen som förändrades våren 2022. Utskottet föreslår att 1 mom. kompletteras med en bestämmelse om att ekonomiska aktörer som importerar gödselprodukter eller är tillverkarens auktoriserade ombud ska vara etablerade i Finland. Import definieras redan i 4 § 16 punkten i lagförslaget som import från länder utanför Europeiska unionen, varför det inte är nödvändigt att i 1 mom. särskilt hänvisa till import från länder utanför Europeiska unionen.

Betänkande JsUB 5/2022 rd

2. Lagen om ändring av 1 och 4 § i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter

1§. Tillämpningsområde.

Efter det att propositionen lämnades har 1 § 1 och 2 mom. om tillämpningsområdet för lagen om marknadskontrollen av vissa produkter ändrats genom lag 248/2022 och 1 mom. genom lag 266/2022. Dessa lagändringar trädde i kraft den 11 april 2022. Utskottet föreslår att ingressen och 1 § 1 mom. i lagen om marknadskontroll i propositionen ändras så att de beaktar de ändringar som trädde i kraft den 11 april 2022.

4§. Tillsynsmyndigheter.

Efter det att propositionen lämnades har 4 § om tillsynsmyndigheter i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter ändrats och till paragrafen fogats två nya moment genom lag 248/2022. Lagändringen trädde i kraft den 11 april 2022. I stället för att helt och hållet ändra 4 § är det med beaktande av den ovan nämnda ändringen ändamålsenligare att i samband med stiftandet av lagen om gödselmedel ta in ett nytt 8 mom. med bestämmelser om Livsmedelsverket i enlighet med vad som föreslås i propositionen. Utskottet föreslår inga ändringar i momentets innehåll jämfört med det som föreslås i propositionen. Utskottet föreslår ovan nämnda mindre ändringar i lagens ingress och 4 §.

4. Lagen om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

1§. Lagens tillämpningsområde.

På motsvarande sätt som det konstateras ovan i detaljmotiveringen i fråga om lagen om marknadskontroll har också 1 § i lagen om verkställighet av böter ändrats genom lag 267/2022 efter det att propositionen lämnades. Utskottet föreslår följaktligen att ingressen och paragrafen ändras i fråga om detta.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Jord- och skogsbruksutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 3 i proposition RP 32/2022 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1, 2 och 4 i proposition RP 32/2022 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

1.

Lag

om gödselmedel

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syfte

Syftet med denna lag är att trygga högklassig växtproduktion och kvaliteten på livsmedlen samt miljöns tillstånd och vattenstatusen genom att främja tillgången på sådana säkra gödselprodukter av hög kvalitet som är lämpliga för växtproduktion, främja ändamålsenlig användning av gödselprodukter och naturgödsel och se till att behövliga uppgifter lämnas till dem som köper och använder gödselprodukter.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på tillverkning, utsläppande på marknaden, användning, lagring, transport, export och import av gödselprodukter och komponentmaterial till gödselprodukter. Denna lag tillämpas dessutom på användning av naturgödsel.

Denna lag innehåller också bestämmelser om användning av sådana EU-gödselprodukter och godkännande som och utseende till anmälda organ av sådana organ för bedömning av överensstämmelse som omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1009 om fastställande av bestämmelser om tillhandahållande på marknaden av EU-gödselprodukter och om ändring av förordningarna (EG) nr 1069/2009 och (EG) nr 1107/2009 samt om upphävande av förordning (EG) nr 2003/2003, nedan *förordningen om gödselprodukter*, och om påföljder vid överträdelse av bestämmelserna i förordningen.

Denna lag tillämpas inte på

1) försök som utförs vid forskningsinstitut i vetenskapligt syfte eller produktutvecklingssyfte,

Betänkande JsUB 5/2022 rd

2) transitotrafik av gödselprodukter.

3 §

Förhållande till vissa författningar

Bestämmelser om marknadskontrollen av gödselprodukter finns i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016), nedan *marknadskontrollagen*.

Bestämmelser om utsläppande av produkter på marknaden finns dessutom i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/515 om ömsesidigt erkännande av varor som är lagligen saluförda i en annan medlemsstat och om upphävande av förordning (EG) nr 764/2008, nedan *förordningen om ömsesidigt erkännande*.

Bestämmelser om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG, nedan *Reach-förordningen*. Bestämmelser om klassificering, märkning och förpackning av kemikalier finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006. I kemikalielagen (599/2013) finns bestämmelser om genomförandet av Europeiska unionens kemikalielagstiftning och om vissa nationella förpliktelser i fråga om kemikalier.

Bestämmelser om tillverkning, hantering, användning och förvaring av farliga kemikalier och explosiva varor finns i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005). Bestämmelser om transport av farliga ämnen finns i lagen om transport av farliga ämnen (719/1994). Bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1148 om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer, om ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 och om upphävande av förordning (EU) nr 98/2013, nedan *förordningen om sprängämnesprekursorer*, finns i lagen om saluföring och användning av sprängämnesprekursorer (73/2021). Bestämmelser om de krav som gäller ammoniumnitratgödselmedel finns i bilaga XVII till Reachförordningen om begränsningar av tillverkning, utsläppande på marknaden och användning av vissa farliga ämnen, blandningar och varor. I Reach-förordningen finns det bestämmelser om att sådana gödselmedel, enkla eller sammansatta, som innehåller mer än 28 viktprocent ammoniumnitrat och som släpps ut på marknaden ska uppfylla de tekniska bestämmelser som fastställs i bilaga III till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2003/2003 om gödselmedel, nedan *förordningen om gödselmedel*.

Bestämmelser om krav på bearbetning, användning och bortskaffande av sådant avfall och sådana biprodukter från industrin som används som komponentmaterial till gödselprodukter finns dessutom i hälsoskyddslagen (763/1994), miljöskyddslagen (527/2014), avfallslagen (646/2011) och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall. Bestämmelser om tagande av marksubstanser för bortforsling, lagring eller förädling finns dessutom i marktäktslagen (555/1981).

Bestämmelser om åtgärder för att minska växtskyddsrisiker och förhindra spridning av växtskadegörare finns i växtskyddslagen (1110/2019). Bestämmelser om förebyggande och hantering av

Betänkande JsUB 5/2022 rd

introduktion och spridning av invasiva främmande arter samt om åtgärder finns i lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter (1709/2015).

Bestämmelser om användning och bearbetning av animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter), nedan *förordningen om animaliska biprodukter*, och i lagen om animaliska biprodukter (517/2015). Bestämmelser om förebyggande av spridning av djursjukdomar finns dessutom i lagen om djursjukdomar (76/2021). Bestämmelser om de införselvillkor som ska ställas på animaliska biprodukter och därav framställda produkter och om tillsynen över införseln finns dessutom i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019).

Bestämmelser om innesluten användning och avsiktlig utsättning i miljön av genetiskt modifierade organismer samt om ibruktagande av och verksamhet vid anläggningar och lokaler för hantering av genetiskt modifierade organismer finns i gentekniklagen (377/1995).

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *gödselprodukter* gödselmedel, kalkningsämnen, jordförbättringsmedel, växtunderlag, växtbiostimulanter och blandningar av dem,
- 2) *EU-gödselprodukter* EU-gödselprodukter som avses i artikel 2.2 i förordningen om gödselprodukter,
- 3) *gödselmedel* ämnen och preparat som är avsedda att främja växters tillväxt eller att förbättra skördens kvalitet och vars verkan i första hand grundar sig på växtnäringsämnen,
- 4) *kalkningsämnen* ämnen och preparat som innehåller oxider, hydroxider, karbonater eller silikater av kalcium eller magnesium och som är avsedda att avhjälpa markens surhet,
- 5) *jordförbättringsmedel* ämnen och preparat som är avsedda att upprätthålla eller förbättra markens fysikaliska eller kemiska egenskaper, struktur eller biologiska aktivitet,
- 6) *växtunderlag* ämnen och preparat som är avsedda för odling av växter och svamp och till vilka andra gödselprodukter är eller kan vara tillsatta och som inte är jordmaterial på plats,
- 7) *växtbiostimulanter* preparat som påskyndar växtens upptag av näringsämnen oberoende av produktens näringsinnehåll och vars enda syfte är att förbättra en eller flera av följande egenskaper hos växten eller växtens rhizosfär: effektiviteten i utnyttjandet av näringsämnen, toleransen mot abiotisk stress, kvalitetsegenskaperna eller tillgången till näringsämnen som är bundna till marken eller rhizosfären,
- 8) *blandningar av gödselprodukter* preparat som består av två eller flera gödselprodukter och där varje gödselprodukt som ingår i blandningen uppfyller de krav som ställs på kategorin i fråga,
- 9) *naturgödsel* naturgödsel som avses i artikel 3.20 i förordningen om animaliska biprodukter,
- 10) *avfall* avfall som avses i 5 § i avfallslagen,
- 11) *biprodukter* biprodukter som avses i 5 a § i avfallslagen,
- 12) *animaliska biprodukter* animaliska biprodukter som avses i artikel 3.1 i förordningen om animaliska biprodukter,

Betänkande JsUB 5/2022 rd

13) *skadliga ämnen, föreningar och organismer* sådana ämnen, föreningar och organismer som förekommer i gödselprodukter och deras komponentmaterial och som kan medföra hälsorisker eller andra skador eller faror för människor, djur, växter, marken eller miljön i övrigt,

14) *tillhandahållande på marknaden* varje leverans av gödselprodukter för distribution eller användning på Europeiska unionens marknad i samband med affärsverksamhet, mot betalning eller kostnadsfritt,

15) *utsläppande på marknaden* tillhandahållande av gödselprodukter för första gången på Europeiska unionens marknad,

16) *import* införsel från andra länder än Europeiska unionens medlemsstater,

17) *export* utförsel till andra länder än Europeiska unionens medlemsstater,

18) *tillverkare* varje fysisk eller juridisk person som tillverkar eller som låter konstruera eller tillverka en gödselprodukt och som saluför gödselprodukten i fråga i eget namn eller under eget varumärke,

19) *ekonomisk aktör* tillverkare, auktoriserat ombud, importör och distributör,

20) *distributör* en fysisk eller juridisk person i leveranskedjan som inte är tillverkare eller importör och som tillhandahåller gödselprodukter på marknaden,

21) *jordbruk och trädgårdsodling* odling av jordbruks-, trädgårds- och åkerenergigrödor samt annan jordbruksanvändning av åker,

22) *anläggning av grönområden och miljöbyggande* byggande av offentliga och privata utomhusområden,

23) *underhåll av grönområden* uppgifter som gäller reparation, skötsel och användning av offentliga och privata utomhusområden.

Vad som i denna lag föreskrivs om Europeiska gemenskapen eller Europeiska unionens medlemsstater gäller också Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och dess medlemsstater i den omfattning som förutsätts i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

2 kap.

Bestämmelser om gödselprodukter

5 §

Allmänna krav på gödselprodukter

Gödselprodukter ska uppfylla kraven enligt denna lag eller Europeiska unionens lagstiftning om gödselprodukter. Gödselprodukter får dessutom tillhandahållas på marknaden med stöd av förordningen om ömsesidigt erkännande när de lagligen saluförs i en annan medlemsstat i Europeiska unionen. För gödselprodukter som tillhandahålls på marknaden i Finland genom ömsesidigt erkännande ska tillstånd sökas på förhand hos Livsmedelsverket i enlighet med 15 §.

Gödselprodukter ska vara säkra och lämpliga för sitt ändamål. Gödselprodukter får inte innehålla sådana mängder skadliga ämnen, föreningar eller organismer att användning i enlighet med bruksanvisningen kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön.

Betänkande JsUB 5/2022 rd

6 §

Användning av fosfor

Användningen av fosfor i gödselprodukter och naturgödsel ska i jordbruk och trädgårdsodling basera sig på växtens behov, med beaktande av markens fosforklass.

En aktör som i anslutning till sin näringsverksamhet använder gödselprodukter eller obearbetad naturgödsel inom jordbruk och trädgårdsodling eller vid anläggning av grönområden och miljöbyggande ska föra register över gödningen och på begäran lämna uppgifter till tillsynsmyndigheten. Registret ska innehålla uppgifter om de platser på vilka gödselprodukterna eller naturgödelsen har spridits, mängden fosfor i gödselprodukterna och naturgödelsen samt tidpunkten för spridningen av gödselprodukterna eller naturgödelsen. Registret ska bevaras i fem år från utgången av det år då gödselprodukten eller naturgödelsen har spridits.

Närmare bestämmelser om användningen av fosfor i gödselprodukter och naturgödsel samt om innehållet i och uppläggningsen av registren utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Produktkrav för gödselprodukter

Gödselprodukter ska enbart bestå av sådana komponentmaterial som uppfyller de krav som gäller för de allmänna kvalitets- och bearbetningskriterierna för komponentmaterial enligt komponentmaterialkategorierna i nationell lagstiftning eller bilaga II till förordningen om gödselprodukter.

Gödselprodukten ska dessutom uppfylla de krav som ställs på gödselproduktkategorin i fråga eller, om det är fråga om en blandning av gödselprodukter, gödselproduktkategorierna i fråga. Nationella gödselproduktkategorier är oorganiska gödselmedel, organiska gödselmedel, organiska mineralgödselmedel, kalkningsämnen, organiska jordförbättringsmedel, oorganiska jordförbättringsmedel, växtunderlag, växtbiostimulanter och blandningar av gödselprodukter.

Närmare bestämmelser om kvalitetskraven för nationella gödselproduktkategorier, om komponentmaterialkategorierna och kvalitets- och bearbetningskraven för dem samt om användningen av gödselprodukter och naturgödsel utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

8 §

Förteckning över komponentmaterial

Livsmedelsverket beslutar om de komponentmaterial som ska tas in i förteckningen över komponentmaterial. Med *komponentmaterial* avses alla sådana ämnen som används för tillverkning av en gödselprodukt, som tillsätts i en gödselprodukt eller som bildas i samband med tillverkningen av en gödselprodukt. Föreningar betraktas inte som komponentmaterial. Förteckningen innehåller uppgifter om ett komponentmaterial och dess ursprung, egenskaper och produktionsprocess eller bearbetningsmetod.

Ansökan om att ett nytt komponentmaterial ska tas in i förteckningen görs hos Livsmedelsverket. Ansökan ska innehålla

Betänkande JsUB 5/2022 rd

- 1) ett förslag om ett nytt komponentmaterial,
- 2) en utredning om att villkoren i 3 mom. är uppfyllda,
- 3) ett förslag till lämplig komponentmaterialkategori,
- 4) en beskrivning av ursprunget,
- 5) en beskrivning av produktionsprocessen eller bearbetningsmetoden,
- 6) en utredning om den centrala kemiska och biologiska sammansättningen och om de fysikaliska egenskaperna,
- 7) provtagnings- och analysmetoder för att mäta väsentliga egenskaper,
- 8) sökandens kontaktuppgifter.

Nya komponentmaterial kan läggas till i den nationella komponentmaterialkategorin för gödselprodukter om

- 1) den gödselprodukt som framställts av dem inte orsakar fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön,
- 2) de förbättrar växters tillväxt eller växtförhållanden eller gödselproduktens användbarhet.

Livsmedelsverket beslutar om ett komponentmaterial ska strykas från förteckningen över komponentmaterial, om komponentmaterialet inte uppfyller kraven enligt Europeiska unionens lagstiftning, nationell lagstiftning eller 3 mom. i denna paragraf eller om det framgår att de uppgifter som lämnats i ansökan har varit felaktiga eller bristfälliga. Om de uppgifter som lämnats i ansökan har varit felaktiga eller bristfälliga, kan Livsmedelsverket i stället för att stryka komponentmaterialet ändra förteckningen över komponentmaterial, om bristen eller felet kan avhjälpas.

Närmare bestämmelser om ansökningsförfarandet och innehållet i förteckningen över komponentmaterial får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

9 §

Märkningskrav

I fråga om en gödselprodukt ska skriftliga uppgifter lämnas om dess kategori eller kategorier, mängd, egenskaper, bruksanvisning, lagringsanvisning, komponentmaterial, identifiering av parti samt tillverkare eller importör. I fråga om förpackade gödselprodukter ska uppgifterna finnas i en varudeklaration som fästs på förpackningen, eller om gödselprodukten levereras utan förpackning ska de krävda uppgifterna lämnas i det dokument som åtföljer gödselprodukten.

Uppgifterna ska lämnas separat från övriga uppgifter som lämnas om gödselprodukten. Egenskaper som understiger minimikraven i denna lag får inte uppges.

Märkningar av gödselprodukter ska göras åtminstone på finska och svenska. I fråga om gödselprodukter som tillhandahålls på marknaden i enspråkiga kommuner får dock enspråkiga märkningar på kommunens språk användas. Märkningar av gödselprodukter som en ekonomisk aktör levererar i lösvikt direkt till en yrkesmässig användare får göras på dennes språk, antingen finska eller svenska.

Fosfor-, kalium-, kalcium-, natrium-, magnesium- och svavelhalterna i gödselprodukter som släpps ut på marknaden ska i varudeklarationen redovisas i grundämnesform, men de kan dessutom redovisas i oxidform i enlighet med bilaga III till förordningen om gödselprodukter.

Närmare bestämmelser om kategorispecifika märkningskrav, sättet att göra anmälan och tillåtna avvikelser från egenskaperna hos gödselprodukter utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Betänkande JsUB 5/2022 rd

10§

Allmänna krav som gäller uppgifter om gödselprodukter

Andra uppgifter än de som avses i 9 § ska uppfylla följande krav:

- 1) de får inte vilseleda användaren,
- 2) de ska kunna verifieras,
- 3) de får inte innehålla påståenden, om inte det i påståendena hänvisas till lagstiftning eller till tydligt angiva standarder eller system som gödselprodukten överensstämmer med,
- 4) de får inte innehålla påståenden om att gödselprodukten förebygger eller behandlar växtsjukdomar eller skyddar växter mot skadegörare.

11 §

Förpackningskrav

Gödselprodukter får släppas ut på marknaden i lösvikt eller förpackade. Förpackningen för gödselprodukten ska vara tätt försluten på ett sådant sätt eller med en sådan anordning att förslutningen, förseglingen eller själva förpackningen förstörs så att den inte kan återförslutas när förpackningen öppnats. Som förpackning får också ventilsäckar användas.

I fråga om förpackningar för gödselprodukter ska dessutom förordningen om gödselprodukter och förordningen om animaliska biprodukter iakttas.

3 kap.

Bedrivande av verksamhet

12 §

Ekonomiska aktörers tillförlitlighet

En ekonomisk aktör ska vara tillförlitlig. Aktören anses inte vara tillförlitlig om

- 1) aktören under det innevarande kalenderåret eller under de tre kalenderår som föregick bedömningen i sin verksamhet upprepat har visat uppenbar likgiltighet för att trygga gödselprodukternas säkerhet eller för att iaktta bestämmelserna om gödselprodukter,
- 2) aktören under det innevarande kalenderåret eller under de tre kalenderår som föregick bedömningen på ett väsentligt sätt har försummat sina registrerings-, anmälnings- eller betalnings-skyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller avgifter som Tullen tar ut, eller
- 3) aktören har skulder som är föremål för utsökning och som med avseende på aktörens betalningsförmåga är större än ringa, eller skulder som har återsänts från utsökningen med ett intyg över medellöshetshinder.

Om den ekonomiska aktören är en juridisk person gäller kravet på tillförlitlighet verkställande direktören och dennes ställföreträdare, medlemmar och suppleanter i styrelsen, medlemmar och suppleanter i förvaltningsrådet och jämförbara organ samt ansvariga bolagsmän och andra som

Betänkande JsUB 5/2022 rd

hör till den högsta ledningen. Kravet på tillförlitlighet gäller även personer som direkt eller indirekt innehar minst 25 procent av aktierna i ett aktiebolag eller av den rösträtt som aktierna medför eller motsvarande ägande- eller bestämmanderätt, om det är fråga om en annan sammanslutning än ett aktiebolag.

För bedömning av tillförlitligheten kan de omständigheter som avses i 1 mom. utredas för sådana registrerade företag och organisationer som avses i 3 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001) och som har en direkt eller indirekt koppling till en ekonomisk aktör eller till personer som avses i 2 mom. i denna paragraf.

13 §

Ordnande av verksamhet

En ekonomisk aktör ska ordna sin verksamhet så att de föreskrivna kraven på verksamheten och gödselprodukterna uppfylls och verksamheten inte medför fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön. **En ekonomisk aktör som importerar gödselprodukter ska åtminstone ha ett auktoriserat ombud som är etablerat i Finland.**

Den ekonomiska aktören ska ha lämpliga lokaler, anordningar och redskap för tillverkning, förvaring och transport av gödselprodukter och deras komponentmaterial. Den ekonomiska aktören ska iaktta tillräcklig omsorgsfullhet och varsamhet vid bearbetning, användning, transport och lagring av gödselprodukter och deras komponentmaterial i syfte att förebygga negativa effekter i fråga om hälsan, säkerheten och miljön.

14 §

Anmälningsskyldighet

En ekonomisk aktör som tillverkar eller importerar gödselprodukter eller på marknaden släpper ut gödselprodukter som den för in från en annan medlemsstat i Europeiska unionen ska göra en anmälan till Livsmedelsverket om sin verksamhet, betydande förändringar i verksamheten och nedläggning av den. Anmälan ska göras skriftligen innan verksamheten inleds eller läggs ner.

Anmälan ska innehålla

- 1) den ekonomiska aktörens namn och adress samt andra kontaktuppgifter,
- 2) den ekonomiska aktörens företags- och organisationsnummer eller, om sådant saknas, personbeteckning eller lägenhetssignum,
- 3) uppgifter om verksamhetens art eller betydande förändringar i verksamheten,
- 4) uppgifter om de gödselproduktkategorier som tillverkas, importeras eller släpps ut på marknaden.

Anmälningsskyldigheten gäller emellertid inte ekonomiska aktörer till den del de bedriver parti- eller detaljhandelsverksamhet.

En ekonomisk aktör som tillverkar gödselprodukter enligt denna lag ska ge tillsynsmyndigheten möjlighet att utföra en inspektion innan verksamheten inleds.

En ekonomisk aktör som avses i 1 mom. ska en gång om året i enlighet med anvisningar som ges av Livsmedelsverket meddela verket uppgifter om mängderna gödselprodukter som tillverkas och om de komponentmaterial som använts för tillverkningen av gödselprodukter samt om

Betänkande JsUB 5/2022 rd

gödselprodukter som släppts ut på marknaden, importerats och exporterats, mängderna, näringsinnehållet i dem, halterna av skadliga ämnen och användningsändamålen.

Närmare bestämmelser om de i 1 och 2 mom. avsedda uppgifter om verksamhetens art som ska meddelas och om anmälningsförfarandet utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

15 §

Ansökan om förhandstillstånd

För gödselprodukter som tillhandahålls på marknaden genom ömsesidigt erkännande ska tillstånd sökas på förhand hos Livsmedelsverket. Gödselprodukter får inte tillhandahållas på marknaden i Finland innan Livsmedelsverket har fattat sitt beslut.

Ansökan ska innehålla

- 1) den ekonomiska aktörens namn och adress samt andra kontaktuppgifter,
- 2) uppgifter på basis av vilka det kan visas att produkten tillhandahålls lagligen på marknaden på det sätt som avses i förordningen om ömsesidigt erkännande,
- 3) uppgifter om de komponentmaterial som använts vid tillverkningen och om deras ursprung,
- 4) en testrapport eller ett certifikat som utfärdats av ett ackrediterat organ för bedömning av överensstämmelse och som innehåller uppgifter om produktens sammansättning och om eventuella skadliga ämnen och organismer,
- 5) en beskrivning av tillverkningsmetoden,
- 6) en varudeklaration,
- 7) i fråga om gödselprodukter som innehåller animaliska biprodukter, anläggningens godkännandenummer enligt förordningen om animaliska biprodukter.

Tillstånd ska beviljas om det på basis av ansökan konstateras att gödselprodukten tillhandahålls lagligen på marknaden och det inte är fråga om en gödselprodukt som innehåller avfall och gödselprodukten inte heller innehåller sådana mängder skadliga ämnen, föreningar eller organismer att användning i enlighet med bruksanvisningen kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön.

16 §

Krav som gäller register och spårbarhet

En ekonomisk aktör som tillverkar, på marknaden släpper ut eller importerar gödselprodukter ska för varje parti föra ett uppdaterat register över sin verksamhet ur vilket de uppgifter som behövs för tillsynen vid behov kan fås fram. Uppgifterna ska bevaras i fem år från utgången av det år då gödselprodukten släpptes ut på marknaden. I registret ska det föras in inköp av gödselprodukter och komponentmaterial till sådana, deras ursprung, mängden gödselprodukter och komponentmaterial som har bearbetats och tillverkats, försäljningar och andra överlåtelser av gödselprodukter samt lagringsplatser. I registret ska dessutom mängderna importerade och exporterade gödselprodukter antecknas.

Skyldigheten enligt 1 mom. att föra register gäller inte ekonomiska aktörer som enbart bedriver parti- eller detaljhandelsverksamhet. Närmare bestämmelser om registrets innehåll och organiseringen av registret får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Betänkande JsUB 5/2022 rd

17 §

Kvalitetssystem

Tillverkaren ska ta i bruk ett kvalitetssystem genom vilket det säkerställs att gödselprodukterna överensstämmer med kraven i lagstiftningen. En skriftlig beskrivning av kvalitetssystemet ska utarbetas. Tillverkaren ska se till att de arbetstagare som deltar i tillverkningen och bearbetningen är medvetna om kvalitetssystemet.

Kvalitetssystemet ska omfatta teknik, processer och åtgärder för tillverkning, kvalitetskontroll och kvalitetssäkring. Kvalitetssystemet ska dessutom omfatta de inspektioner och tester som utförs före, under och efter tillverkningen samt deras intervall. Kvalitetssystemet ska på begäran lämnas till Livsmedelsverket.

Livsmedelsverket är skyldigt att ge råd om upprättandet och genomförandet av ett kvalitetssystem. Närmare bestämmelser om kvalitetssystemets innehåll utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

18 §

Försök och forskning

Livsmedelsverket kan bevilja tillstånd för sådana försök i forsknings- och utvecklingssyfte som utförs någon annanstans än vid forskningsinstitut och som förutsätter utsättning i miljön av en gödselprodukt som inte överensstämmer med förordningen om gödselprodukter eller med denna lag eller som inte har tillhandahållits på marknaden genom ömsesidigt erkännande.

När tillstånd söks ska Livsmedelsverket lämnas uppgifter om den produkt som försöket avser, dess användningssyfte och den mängd som används, försökets omfattning och varaktighet samt uppskattade miljökonsekvenser. Den som ansöker om tillstånd ska utse en ansvarig person för försöket.

Tillstånd beviljas om det bedöms att försöket sannolikt inte har skadliga verkningar för människors eller djurs hälsa, växters sundhet eller miljön, om sökanden för genomförandet av försöket förfogar över lämpliga testplatser och om försöket utförs under övervakade förhållanden genom att begränsade mängder produkter används inom ett begränsat område.

Ett försök ska avbrytas, om det under försökets gång framgår att produkten har sådana betydande skadliga verkningar för människors eller djurs hälsa, växters sundhet eller miljön som inte kunde bedömas när tillståndet beviljades eller den anmälan som avses i 2 mom. gjordes. Livsmedelsverket ska utan dröjsmål underrättas om att försöket avbrutits.

Livsmedelsverket kan återkalla ett beviljat tillstånd till ett försök, om det framgår att produkten har betydande skadliga verkningar för människors eller djurs hälsa, växters sundhet eller miljön eller om innehavaren av tillståndet på ett väsentligt sätt bryter mot tillståndsvillkoren.

Betänkande JsUB 5/2022 rd

4 kap.

Organ för bedömning av överensstämmelse

19 §

Anmälande myndighet

Livsmedelsverket är den i artikel 21 i förordningen om gödselprodukter avsedda myndighet som svarar för att anmäla, godkänna och utse organ för bedömning av överensstämmelse.

20 §

Ansökan om godkännande som anmält organ för bedömning av överensstämmelse

Ett organ för bedömning av överensstämmelse som är etablerat i Finland ska ansöka om godkännande som och utseende till anmält organ hos Livsmedelsverket. Bestämmelser om krav som gäller organ för bedömning av överensstämmelse finns i artikel 24 i förordningen om gödselprodukter.

Ansökan ska åtföljas av uppgifter och intyg om att kraven när det gäller de förfaranden för bedömning som förutsätts av organet för bedömning av överensstämmelse har uppfyllts i fråga om de typer av EU-gödselprodukter eller de produktkategorier för vilka organet anser sig vara kompetent. Till ansökan ska det dessutom fogas ett av ackrediteringstjänsten FINAS vid Säkerhets- och kemikalieverkets ackrediteringsenhet utfärdat ackrediteringsintyg över att organet för bedömning av överensstämmelse uppfyller kraven i förordningen om gödselprodukter.

På personalen vid ett organ för bedömning av överensstämmelse eller ett dotterbolag eller en underleverantör som organet använder tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när personalen sköter uppgifter som avses i förordningen om gödselprodukter. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

21 §

Godkännande som anmält organ samt begränsning eller återkallelse av godkännande

Livsmedelsverket godkänner och utser ett organ för bedömning av överensstämmelse till anmält organ, om organet uppfyller de krav som anges i förordningen om gödselprodukter och inga sådana invändningar som avses i artikel 28.4 i den förordningen har gjorts.

I beslutet om godkännande anges behörighetsområdet för det anmälda organet för bedömning av överensstämmelse, fastställs arrangemangen för tillsynen över organet och uppställs vid behov sådana krav, begränsningar och villkor för organets verksamhet med hjälp av vilka det säkerställs att uppgifterna utförs korrekt.

Bestämmelser om begränsning eller återkallelse av godkännanden finns i artikel 30 i förordningen om gödselprodukter.

Betänkande JsUB 5/2022 rd

5 kap.

Myndigheterna och deras uppgifter

22 §

Livsmedelsverket

Livsmedelsverket svarar för verkställigheten av förordningen om gödselprodukter och av denna lag, för tillsynen över att förordningen om gödselprodukter och denna lag efterföljs och för organiseringen av tillsynen.

23 §

Närings-, trafik- och miljöcentralerna

Närings-, trafik- och miljöcentralerna utövar jämsides med Livsmedelsverket tillsyn över gödselprodukter inom sina verksamhetsområden.

24 §

Tullen

Tullen utövar jämsides med Livsmedelsverket tillsyn över importen av gödselprodukter.

25 §

Auktoriserade inspektörer

Livsmedelsverket kan vid kontrollen och tillsynen anlita de inspektörer som verket skriftligen bemyndigat för uppdraget och som verket själv övervakar. De administrativa beslut som inspektionerna eventuellt ger anledning till ska fattas av Livsmedelsverket. En inspektör ska ha för uppgiften tillräcklig yrkeskompetens i fråga om gödselprodukter eller annan yrkeskompetens som behövs för tillsynen över efterlevnaden av lagen. En auktoriserad inspektör ska på begäran visa upp ett skriftligt intyg över sitt bemyndigande för en aktör.

Livsmedelsverket kan återkalla ett bemyndigande som det beviljat, om den auktoriserade inspektören eller provtagaren försummar att iakta de villkor som Livsmedelsverket ställt eller i övrigt på ett väsentligt sätt bryter mot de förpliktelser som följer av uppdraget.

På auktoriserade inspektörer tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppgifter enligt denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

Betänkande JsUB 5/2022 rd

26 §

Anlitande av utomstående experter

Livsmedelsverket har rätt att anlita utomstående experter vid undersökning, testning och bedömning av gödselprodukters överensstämmelse med kraven. En utomstående expert ska ha sådan sakkännedom och kompetens som uppgifterna kräver.

På en utomstående expert tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när experten utför uppgifter som avses i denna paragraf. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte anlitande av utomstående experter vid marknadskontroll, om vilket det föreskrivs i 14 § i marknadskontrollagen.

6 kap.

Tillsyn

27 §

Allmänna principer för tillsynen

Gödselprodukter ska övervakas objektivt och regelbundet. Övervakningen ska effektiviseras, om det kan misstänkas att en gödselprodukt eller ett komponentmaterial till en gödselprodukt eller en ekonomisk aktörs verksamhet inte uppfyller kraven i denna lag. Tillsynsåtgärderna ska vara ändamålsenliga och omfatta alla faser av produktions-, tillverknings- och distributionskedjan för gödselprodukter samt användningen.

Närmare bestämmelser om organiseringen av tillsynen får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

28 §

Förhandsanmälan

Innan en ekonomisk aktör tar emot ett parti gödselprodukter som importeras ska den ekonomiska aktören med tanke på eventuell provtagning göra en anmälan till Livsmedelsverket.

Förhandsanmälan ska innehålla följande uppgifter:

- 1) importörens namn och adress,
- 2) importörens företags- eller organisationsnummer eller, om sådant saknas, personbeteckning eller lägenhetssignum,
- 3) gödselproduktens namn och kategori,
- 4) partiets storlek,
- 5) avgångsland,
- 6) tid för ankomsten till finskt territorium och ankomstort,
- 7) importsätt.

Betänkande JsUB 5/2022 rd

Ett parti gödselprodukter som importeras till Finland kan, om Livsmedelsverket så bestämmer, förvaras under Tullens uppsikt på ett av Livsmedelsverket godkänt ställe tills verket har fått tillräcklig utredning om att de krav som anges i denna lag är uppfyllda.

Skyldigheten att göra förhandsanmälan gäller inte EU-gödselprodukter.

Närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska lämnas om ett parti gödselprodukter samt när och hur förhandsanmälan ska göras får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

29 §

Tillsynsplan och rapportering

Livsmedelsverket utarbetar årligen en plan för tillsynen och en rapport om genomförandet av den.

I tillsynsplanen ska det anges de inspektioner som ska utföras, typerna av tillsynsobjekt och antalet inspektioner. Den årliga rapporten ska inbegripa de resultat som är väsentliga för tillsynen över gödselprodukter.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte den kontrollplan som ska göras upp för marknadskontrollen, om vilken det föreskrivs i 7 § i marknadskontrollagen.

30 §

Rätt att utföra inspektioner

Tillsynsmyndigheten och auktoriserade inspektörer har rätt att få tillträde till platser där gödselprodukter eller komponentmaterial till sådana samt handlingar som gäller dem hanteras, används eller förvaras, inspektera transportmedel, den ekonomiska aktörens bokföring och det register som avses i 6 och 16 § samt avgiftsfritt ta behövliga prov av marken, gödselprodukter och komponentmaterial till sådana.

Inspektioner och provtagning i utrymmen som används för boende av permanent natur får endast utföras av myndigheter. I sådana utrymmen får inspektioner och provtagning utföras endast om inspektionen är nödvändig för att utreda omständigheter som är föremål för inspektionen och det finns grundad anledning att misstänka att någon har gjort sig skyldig till ett förfarande som är straffbart enligt denna lag och inspektionen är nödvändig för utredning av brott.

Utöver vad som anges i 1 och 2 mom. ska vid inspektioner 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

Provtagningen och testningen ska utföras genom användning av harmoniserade standarder eller, om sådana inte finns, genom en internationellt godkänd standardmetod eller, om sådana inte finns, genom en lika giltig validerad metod för analys och provtagning av gödselprodukter.

Närmare bestämmelser om kontroll- och tillsynsförfarandet och om provtagning och undersökning av prover får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte inspektioner inom marknadskontrollen, om vilka det föreskrivs i 9 § i marknadskontrollagen. Med avvikelse från vad som föreskrivs i 9 § i marknadskontrollagen har marknadskontrollmyndigheten rätt att avgiftsfritt ta behövliga prover också vid kontroll enligt marknadskontrollagen.

Betänkande JsUB 5/2022 rd

31 §

Myndighetens rätt att få uppgifter

Tillsynsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av statliga och kommunala myndigheter, ekonomiska aktörer och andra som skyldigheterna enligt denna lag eller Europeiska unionens lagstiftning gäller få de uppgifter som är nödvändiga för utförandet av tillsynen. Även de auktoriserade inspektörerna har samma rätt att få uppgifter när det gäller sådana uppgifter som är nödvändiga för utförandet av tillsynen.

Tillsynsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag få sådana uppgifter om hur den ekonomiska aktören skött registrerings-, anmälnings- och betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och av Tullen uttagna avgifter samt om den ekonomiska aktörens verksamhet, ekonomi och kopplingar som är nödvändiga för att klargöra den tillförlitlighet som avses i 12 § eller för i 40 § avsett avbrytande eller återkallande av registreringen.

Livsmedelsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att för tillsynen få i artikel 34 i förordningen om gödselprodukter avsedda nödvändiga uppgifter av ett sådant anmält organ för bedömning av överensstämmelse som omfattas av skyldigheterna i den förordningen.

32 §

Maskinell underskrift

Beslut som fattats med stöd av denna lag och förordningen om gödselprodukter och de handlingar som hänför sig till ärendet får undertecknas maskinellt.

33 §

Tillsynsregistret

För tillsynen förs ett riksomfattande register över sådana anmälningskyldiga ekonomiska aktörer som avses i 14 § 1 mom. På registret tillämpas lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs (560/2021), om inte något annat anges i denna paragraf. Livsmedelsverket är personuppgiftsansvarig för tillsynsregistret.

I registret antecknas

- 1) den ekonomiska aktörens namn och adress samt övriga kontaktuppgifter för varje verksamhetsställe,
- 2) den ekonomiska aktörens företags- och organisationsnummer eller, om sådant saknas, personbeteckning eller lägenhetssignum,
- 3) uppgifter om verksamhetens art eller betydande förändringar i verksamheten,
- 4) uppgifter om de gödselproduktkategorier som tillverkas eller marknadsförs och om produktfunktionskategorierna för EU-gödselprodukter,
- 5) uppgifter om de inspektioner som tillsynsmyndigheten genomfört och om resultaten av dem samt övriga uppgifter som behövs vid tillsynen,

Betänkande JsUB 5/2022 rd

6) uppgifter om brott mot denna lag och mot förelägganden och förbud som meddelats med stöd av den och om de påföljder som tillsynsmyndigheten har bestämt.

Uppgifterna avförs ur registret inom tre år från det att den ekonomiska aktören har meddelat Livsmedelsverket att verksamheten upphör eller från det att den ekonomiska aktörens verksamhet har upphört. Uppgifter avförs dock inte, om det är nödvändigt att bevara dem för att fullgöra ett åliggande som grundar sig på lag, för att ett ärende är anhängigt eller för att utföra kontroll enligt Europeiska unionens lagstiftning eller någon annan lagstiftning, eller om det i Europeiska unionens lagstiftning krävs att uppgifterna bevaras. Uppgifter ska avföras ur registret så snart det inte finns någon lagstadgad grund för behandlingen av dem.

34 §

Myndighetens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter

Utöver vad som i 8 § i lagen om livsmedelsförvaltningens informationsresurs föreskrivs om utlämnande av uppgifter får tillsynsmyndigheten dessutom på eget initiativ trots sekretessbestämmelserna lämna ut sådana uppgifter som tillsynsmyndigheten fått vid tillsynen till en i miljöskyddslagen avsedd myndighet, om uppgifterna är nödvändiga för lagstadgade tillsynsuppgifter som gäller miljöskydd.

35 §

Offentliggörande av tillsynsresultat

Livsmedelsverket offentliggör årligen på sin webbplats den rapport om genomförandet av tillsynen som avses i 29 §. Sekretessbelagda uppgifter får dock inte offentliggöras.

Närmare bestämmelser om offentliggörande av tillsynsresultaten får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

7 kap.

Administrativa tvångsmedel och påföljder

36 §

Föreläggande

Om en ekonomisk aktör inte iakttar denna lag eller om en gödselprodukt inte uppfyller kraven i denna lag, kan tillsynsmyndigheten bestämma att den ekonomiska aktören ska, inom en med hänsyn till sakens natur tillräcklig tid, fullgöra sin skyldighet eller åtgärda den bristande överensstämmelsen. Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte åtgärdsföreläggande i samband med marknadskontrollen, om vilket det föreskrivs i 17 § i marknadskontrollagen.

Betänkande JsUB 5/2022 rd

37 §

Påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen

Livsmedelsverket kan ålägga en ekonomisk aktör att betala en påföljdsavgift på minst 300 och högst 5 000 euro, om

1) den ekonomiska aktören försummar sina skyldigheter enligt 9 och 11 § i fråga om märkning och förpackning av gödselprodukter,

2) den ekonomiska aktören försummar sin skyldighet enligt 14 § att göra en anmälan om verksamheten,

3) den som använder gödselprodukten eller naturgödseln försummar sin skyldighet enligt 6 och 16 § att föra register,

4) den ekonomiska aktören försummar sin skyldighet enligt 28 § att göra en anmälan om import av gödselprodukter.

Påföljdsavgiften ska betalas till staten. Vid bedömningen av avgiftens storlek ska hänsyn tas till förfarandets art och skadlighet och hur ofta förfarandet upprepats. Påföljdsavgiften påförs inte eller påföljdsavgiften påförs till ett mindre belopp än minimibeloppet, om gärningen kan anses vara ringa och det med tanke på försummelsens art, hur ofta den upprepats, försummelsens planmässighet och andra omständigheter är skäligt att ingen avgift påförs eller att avgift påförs till ett mindre belopp än minimibeloppet.

Påföljdsavgift får inte påföras en fysisk person som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett sådant brottmål som är anhängigt vid en domstol, eller som har dömts för samma gärning genom en lagakraftvunnen dom. Om en påföljdsavgift har påförts en fysisk person, får en domstol inte döma ut ett straff för samma gärning.

Påföljdsavgift får inte påföras om det har förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks. En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om avgiften meddelades. Påföljdsavgiften avskrivs när den betalningsskyldige avlider. Bestämmelser om verkställighet av påföljdsavgifter finns i lagen om verkställighet av böter (672/2002).

38 §

Förbud

Livsmedelsverket kan förbjuda att en gödselprodukt eller komponentmaterial till den

1) tillverkas, om den tillverknings- eller förvaringslokal som används vid tillverkningen, tillverkningsmetoden, tillverkningsutrustningen, tillverkarens kvalitetssystem eller produkten inte uppfyller kraven i denna lag,

2) bearbetas, om den bearbetnings- eller förvaringslokal, den bearbetningsmetod eller den bearbetningsutrustning som används eller tillverkarens kvalitetssystem eller produkten inte uppfyller kraven i denna lag,

3) släpps ut på marknaden eller används, om gödselprodukten eller komponentmaterial till den, förpackandet av dem eller uppgifterna om dem inte uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag eller om de används i strid med bruksanvisningarna,

4) importeras, om verket vid en inspektion upptäcker att gödselprodukten inte uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag.

Betänkande JsUB 5/2022 rd

Ett förbud ska meddelas för viss tid, om det är möjligt att avhjälpa det missförhållande som ligger till grund för förbudet. Förbudet ska återkallas utan dröjsmål om det missförhållande som förbudet grundar sig på avhjälpas eller om missförhållandet inte längre är av betydelse för förbudet.

Ett förbud ska iaktas trots ändringssökande, om inte besvärmyndigheten förbjuder verkställighet av tillsynsmyndighetens beslut eller bestämmer att verkställigheten ska avbrytas.

Om saken inte tillåter dröjsmål, kan förutom Livsmedelsverket även närings-, trafik- och miljöcentralen meddela ett tillfälligt förbud som gäller ett parti gödselprodukter. Ett tillfälligt förbud ska utan dröjsmål föras till Livsmedelsverket för avgörande. Förbudet förfaller, om Livsmedelsverket inte har fattat ett beslut enligt 1 mom. inom två veckor från det att förbudet meddelades.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte förbud som meddelas vid marknadskontroll, om vilket det föreskrivs i 18 § i marknadskontrollagen.

39 §

Temporära begränsningar

Livsmedelsverket har rätt att meddela ett temporärt föreläggande genom vilket tillverkning, utsläppande på marknaden, användning, import eller export av en gödselprodukt förbjuds, eller att begränsa dessa verksamheter samt att bestämma att förbjudna gödselprodukter ska dras bort från marknaden eller avlägsnas från innehavarnas lager, om det finns grundad anledning att anta att gödselprodukten kan orsaka betydande fara för människors eller djurs hälsa, växters sundhet eller miljön. Livsmedelsverket ska se till att behövliga utredningar utförs utan dröjsmål.

Livsmedelsverket får i enskilda fall ge tillstånd att avvika från de förbud och begränsningar som avses i 1 mom., om det kan säkerställas att den gödselprodukt som tillståndet gäller inte medför fara för människors eller djurs hälsa, växters sundhet eller miljön.

40 §

Avbrytande och återkallande av verksamhet

Livsmedelsverket kan avbryta eller återkalla en i registret antecknad verksamhet, om verksamheten i väsentlig grad strider mot gödselmedelsbestämmelserna och den ekonomiska aktören inte har iakttagit ett föreläggande som Livsmedelsverket har meddelat med stöd av 36 § eller ett förbud som verket har meddelat med stöd av 38 §.

Livsmedelsverket kan avbryta eller återkalla registreringen av en ekonomisk aktör, om aktören inte längre är tillförlitlig på det sätt som avses i 12 § och grunden för att den ekonomiska aktören inte anses vara tillförlitlig är av väsentlig och allvarlig art och den ekonomiska aktören inte har avhjälpit försummelsen trots föreläggande från Livsmedelsverket.

Ett beslut om avbrytande av verksamheten eller om avbrytande av registreringen gäller tills Livsmedelsverket konstaterar att de missförhållanden som beslutet grundade sig på har avhjälpits.

Betänkande JsUB 5/2022 rd

41 §

Ny bearbetning, förstörande och återsändande av en gödselprodukt

Om det med stöd av 38 § är förbjudet att tillverka, bearbeta, på marknaden släppa ut, använda eller importera en gödselprodukt eller komponentmaterial till den, kan Livsmedelsverket bestämma att gödselprodukten eller komponentmaterialet på det sätt som verket godkänner ska bearbetas på nytt, förstöras eller återsändas till avgångslandet på den ekonomiska aktörens bekostnad. Till beslutet kan det fogas bestämmelser om det förfarande som ska iaktas vid verkställigheten av beslutet.

42 §

Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande

Livsmedelsverket kan förena ett föreläggande enligt 36 §, ett förbud enligt 38 § och ett föreläggande om ny bearbetning, förstörande eller återsändande till avgångslandet enligt 41 § med vite eller hot om tvångsutförande eller avbrytande. Vad som föreskrivs ovan i detta moment gäller inte vite och hot om tvångsutförande som föreläggs vid marknadskontroll, om vilka det föreskrivs i 28 § i marknadskontrollagen.

Bestämmelser om vite och hot om tvångsutförande och avbrytande finns i viteslagen (1113/1990).

43 §

Straffbestämmelse

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) försummar de krav på användning av fosfor som föreskrivs i 6 § eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

2) tillverkar, på marknaden släpper ut, på marknaden tillhandahåller, använder eller importerar gödselprodukter eller komponentmaterial som inte uppfyller de krav som föreskrivs i 7 § eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den,

3) bryter mot ett föreläggande som meddelats med stöd av 36 § eller mot ett förbud som meddelats med stöd av 38 §,

4) bryter mot en tillfällig begränsning som meddelats med stöd av 39 §, eller

5) bryter mot ett föreläggande om ny bearbetning, förstörande och återsändande som meddelats med stöd av 41 §,

ska, om inte försummelsen eller den fara för människors eller djurs hälsa, växters sundhet eller miljön som gärningen medfört ska anses ringa eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *förseelse mot lagen om gödselmedel* dömas till böter.

Livsmedelsverket anmäler för de tillsynsmyndigheters räkning som avses i 5 kap. förseelser enligt 1 mom. till åtalsprövning. Anmälan behöver inte göras, om förseelsen som helhet betraktad kan anses vara uppenbart ringa.

Betänkande JsUB 5/2022 rd

8 kap.

Särskilda bestämmelser

44 §

Avgifter för statliga myndigheters prestationer

Bestämmelser om avgifter för den tillsyn som statliga myndigheter utövar med stöd av denna lag finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

45 §

Skadeståndsskyldighet

Den som tillverkat gödselprodukter, fört in gödselprodukter från Europeiska unionens medlemsstater eller importerat gödselprodukter från länder utanför Europeiska unionen ska ersätta skada som i yrkesmässig användning orsakas användaren av att en gödselprodukt inte uppfyller de krav som ställs i förordningen om gödselprodukter eller i denna lag. Ersättning ska betalas även om skadan inte orsakats uppsåtligen eller av oaktsamhet.

Någon skadeståndsskyldighet enligt 1 mom. föreligger dock inte, om den mot vilken skadeståndsanspråket framställs visar sannolika skäl för att gödselprodukten inte varit behäftat med det fel som orsakat skadan vid den tidpunkt då denne släppte ut gödselprodukten på marknaden.

Bestämmelser om skyldigheten att ersätta skada som gödselprodukten har orsakat på person eller på sådan egendom som är avsedd för enskild användning eller konsumtion och som den skadelidande huvudsakligen har använt på ett sådant sätt finns i produktansvarslagen (694/1990).

46 §

Ändringssökande

I fråga om beslut av Livsmedelsverket, med undantag av de beslut som avses i 36–41 §, får omprövning begäras. Omprövning får begäras i fråga om beslut av ett sådant organ för bedömning av överensstämmelse som i enlighet med 21 § godkänts som anmält organ. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen.

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Bestämmelser om sökande av ändring i en avgift som påförts av en statlig myndighet finns i lagen om grunderna för avgifter till staten.

På sökande av ändring i Tullens beslut tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Bestämmelser om sökande av ändring i beslut enligt 42 § om föreläggande och utdömande av vite finns i viteslagen.

Ändring i beslut om tillfälligt förbud enligt 38 § 4 mom. får inte sökas särskilt genom besvär.

Betänkande JsUB 5/2022 rd

47 §

Verkställighet

I ett beslut som fattas med stöd av denna lag, med undantag för beslut om den påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen som avses i 37 §, kan det bestämmas att beslutet ska iakttas innan det har vunnit laga kraft, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

48 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 12 § tillämpas från och med den 1 januari 2023.

Genom denna lag upphävs lagen om gödselproduktion (539/2006), nedan *den upphävda lagen*. De förordningar och föreskrifter som jord- och skogsbruksministeriet har utfärdat med stöd av den upphävda lagen förblir likväl i kraft till den del de inte står i strid med denna lag.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

49 §

Övergångsbestämmelser

Aktörer som före ikraftträdandet av denna lag har anmälts med stöd av den upphävda lagen får fortsätta sin verksamhet utan separat anmälan.

Gödselprodukter får efter ikraftträdandet av denna lag tillverkas med typbeteckningar enligt den upphävda lagen till och med den 31 december 2023, och de får släppas ut på marknaden till och med den 31 december 2024. Gödselmedelstyper enligt bilaga I till gödselmedelsförordningen får tillverkas till och med den 31 december 2023.

Livsmedelsverket får vid ikraftträdandet av denna lag till förteckningen över komponentmaterial på basis av typbeteckningskategorierna i förordningen om gödselprodukter och i den upphävda lagen lägga till sådana komponentmaterial som uppfyller förutsättningarna enligt 8 § 3 mom. i denna lag. Nya ansökningar enligt 8 § 2 mom. i denna lag som kommit in senast den 15 juli 2023 är avgiftsfria.

Ett godkännande som med stöd av 14 § i den upphävda lagen har beviljats en anläggning före ikraftträdandet av denna lag gäller till och med den 31 december 2023.

De ärenden som har inletts före ikraftträdandet av denna lag behandlas med iakttagande av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om ändring av 1 och 4 § i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om marknadskontrollen av vissa produkter (1137/2016) 1 § 1 mom., sådant det lyder i lag 266/2022, och
fogas till 4 §, sådan den lyder i lag 248/2022, ett nytt 8 mom. som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på marknadskontrollen av de produkter som omfattas av tillämpningsområdet för hiss säkerhetslagen (1134/2016), lagen om mätinstrument (707/2011), lagen om pyrotekniska artiklars överensstämmelse med kraven (180/2015), lagen om överensstämmelse med kraven för utrustning och säkerhetssystem som är avsedda för användning i explosionsfarliga omgivningar (1139/2016), lagen om tryckbärande anordningar (1144/2016), elsäkerhetslagen (1135/2016), lagen om explosiva varors överensstämmelse med kraven (1140/2016), lagen om personlig skyddsutrustning som är avsedd att användas av konsumenter (218/2018), gasanordningslagen (502/2018), strålsäkerhetslagen (859/2018), luftfartslagen (864/2014), lagen om överensstämmelse med kraven för aerosoler (794/2020), fordonslagen (82/2021), avfallslagen (646/2011), miljöskyddslagen (527/2014), lagen om EU-miljömärke (832/2014), lagen om säkerhet och utsläppskrav för fritidsbåtar (1712/2015), lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014), lagen om marin utrustning (1503/2011), lagen om krav på ekodesign för och energimärkning av produkter (1005/2008), lagen om begränsning av användning av farliga ämnen i elektrisk och elektronisk utrustning (387/2013), kemikalielagen (599/2013), lagen om kosmetiska produkter (492/2013), tobakslagen (549/2016) och lagen om överensstämmelse för skodon och textilprodukter (265/2022) och lagen om gödselmedel (/), om inte något annat föreskrivs i de lagarna.

4 §

Tillsynsmyndigheter

Säkerhets- och kemikalieverket är marknadskontrollmyndighet enligt denna lag.
Tullen är den myndighet som svarar för de yttre gränskontrollerna enligt artiklarna 27–29 i NLF-förordningen och som övervakar att exportförbudet enligt 23 § i denna lag och föreläggandet om förstöring enligt 25 § iakttas vid den yttre gränsen.

Betänkande JsUB 5/2022 rd

Strålsäkerhetscentralen är marknadskontrollmyndighet enligt denna lag när det gäller produkter som avses i strålsäkerhetslagen.

Transport- och kommunikationsverket är marknadskontrollmyndighet enligt denna lag när det gäller produkter som avses i luftfartslagen, fordonslagen (82/2021) och 24 a § 3 mom. i miljöskyddslagen.

Med avvikelse från 1 mom. är Finlands miljöcentral marknadskontrollmyndighet enligt denna lag när det gäller produkter som avses i 24 a § 2 mom. i miljöskyddslagen och produkter som avses i lagen om EU-miljömärke.

Med avvikelse från 1 mom. är Livsmedelsverket marknadskontrollmyndighet enligt denna lag när det gäller gödselprodukter som avses i lagen om gödselmedel.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) 6 § 1 mom. 29 punkten, sådan den lyder i lag 488/2021, och

fogas till 6 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 308/2016, 858/2016, 1159/2016, 1413/2016, 1419/2016, 324/2017, 454/2017, 1112/2017, 404/2018, 414/2018, 722/2019, 1399/2019, 624/2020, 1264/2020, 488/2021, 690/2021, 763/2021 och 1134/2021, en ny 30 punkt som följer:

6 §

Syftet med fullgöranderapporter

Fullgöranderapporter utarbetas till stöd för

29) utredning av tillförlitligheten hos aktörer inom naturproduktsplockningsbranschen enligt 5 § i lagen om den rättsliga ställningen för utlänningar som plockar naturprodukter (487/2021),

30) utredning av ekonomiska aktörers tillförlitlighet enligt 12 § i lagen om gödselmedel (/).

Betänkande JsUB 5/2022 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 1 § i lagen om verkställighet av böter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om verkställighet av böter (672/2002) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 267/2022, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

I enlighet med vad som föreskrivs i denna lag verkställs också en oljeutsläppsavgift enligt 3 kap. 1 § i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009), en försummelseavgift enligt 9 § i lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft (1233/2006), en påföljdsavgift enligt 11 a kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001), en försummelseavgift enligt 35 § i lagen om utstationering av arbetstagare, en försummelseavgift enligt 6 § i lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013), en överträdelseavgift enligt 49 § och en påföljdsavgift enligt 51 § i lagen om ett påföljdssystem för och tillsynen över den gemensamma fiskeripolitiken (1188/2014), en påföljdsavgift enligt 71 § i alkohollagen (1102/2017), en påföljdsavgift enligt 35 § i utsädeslagen (600/2019), en påföljdsavgift enligt 26 § i växtskyddslagen (1110/2019), en påföljdsavgift inom införselkontrollen enligt 15 § i lagen om införselkontroll av djur och vissa varor (1277/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 161 § i vägtrafiklagen (729/2018), en avgift för trafikförseelse enligt 93 § i körkortslagen (386/2011), en avgift för trafikförseelse enligt 122 § i sjötrafiklagen (782/2019), en avgift för trafikförseelse enligt 268 § i lagen om transportservice (320/2017), en avgift för trafikförseelse enligt 195 § och en påföljdsavgift enligt 189–192 § i fordonslagen (82/2021), en påföljdsavgift inom foderkontrollen enligt 51 § i foderlagen (1263/2020), en påföljdsavgift inom livsmedelstillsynen enligt 67 § i livsmedelslagen (297/2021), en påföljdsavgift inom djursjukdomskontrollen enligt 94 a § i lagen om djursjukdomar (76/2021), en påföljdsavgift inom tillsynen över identifiering och registrering av djur enligt 36 § och en avgift för trafikförseelse som påförs för åsidosättande av skyldigheten att medföra och visa upp djurets identitetshandling enligt 37 § i lagen om identifiering och registrering av djur (1069/2021), en påföljdsavgift inom tillsynen över ekologisk produktion enligt 38 § i lagen om ekologisk produktion (1330/2021), en påföljdsavgift enligt 8 och 9 § i lagen om över-

Betänkande JsUB 5/2022 rd

ensstämmelse för skodon och textilprodukter (265/2022) och en påföljdsavgift inom gödselmedeltillsynen enligt 37 § i lagen om gödselmedel (/).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 9.6.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anne Kalmari cent
medlem Markku Eestilä saml
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Satu Hassi gröna
medlem Janne Heikkinen saml
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Mikko Lundén saf
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Anders Norrback sv
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Arto Satonen saml
medlem Mikko Savola cent
medlem Jenna Simula saf
medlem Peter Östman kd
ersättare Ari Koponen saf.

Sekreterare var

utskottsråd Tuire Taina.